

IZHAJA VSAK DAN

Štiti ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Povsem brezplačno se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih
kavarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru,
Pocojani, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdov-
ščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 nč. (10 stot.)
GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
milimetra. OBNE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. sm.
zastavice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih razodov po
20 st. sm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
nadoljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, naj-
manjši pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.
Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na za-
ročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne odra.
Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za
celo leto 1 K 50, za pol leta 80, za 3 mesece 40.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprane-
vana pisma se ne sprejemajo in rekipirajo se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“,
vpisana zadruga s omejenim poroštvom v Trstu, ulica
Giorgio Galatti št. 20.
Poštno-hranilnični račun št. 641-652. TELFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 22. V nekem dopisu je
ministrski predsednik naznanil odstop bana
Tomašića in imenovanje Cuvaja na nje-
govo mesto.

Zbornica je na to razpravljala proračun
za leto 1912. Referent je predlagal, da se
sprejme predlog.

Posl. Appony je govoril o splošnem
političnem položaju, ter izjavil, da je o po-
litični odstopa šefa generalnega štaba vprašal
ministrskega predsednika, če bi se dalo
sklepati, da naša unanija politika iz dose-
danje preizkušene poti krene v pustolovske
smeri. Ministrski predsednik je na to vpra-
šanje izjavil, da odpoved šefa generalnega
štaba ni v zvezi z nikako tako politično
smerjo, in da nikakoli faktorji, ki vodijo
vnanjo politiko Avstro-Ogrske, ne mislijo
na pustolovsko politiko posebno ne na
omajanje našega dobrega razmerja z Italijo.
Vendar ni možno tajiti, da v Avstriji niso
ponekada stremiljenja, ki naj bi dovedla do
spremembe sedanje politike, temveč se po-
javljajo s precejšno močjo. Ogrska in ogrska
posl. zbor. tvorita blok, na katerem mo-
rajo ponesrečiti vsi poskusi, ki naj bi Av-
stro-Ogrsko spravili v pustolovsko politiko.
Ako se bo vlada odločno uprila spletkam,
ki so naperjene proti naši zvezi z Italijo,
tudi politiki ne moremo odreči podpore.
(Zavahno ploskanje in odobravanje na levi-
ci desnici). Govornik se je potem izjavil
proti nameram brambni reformi in proti
vojni zahtevam za armado.

Posl. Ludovik Hollo je zahteval uvedbo
splošne volilne pravice.

Na to je bila seja pretrgana. Prihodnja
seja jutri.

Korupcija v nemškem „Nationalver-
bandu“.

DUNAJ 22. (Izv.) Oficialno glasilo
nemškega „Nationalverbanda“ — „Deutsche
Nachrichten“ poročajo danes, da nemški
„Nationalverband“ obsoja gonjo proti mini-
stru zunanjih zadev grofu Aerenthalu, kolik-
or se ta gonja tiče očitaj, da grof Ae-
renthal ni bil zvest v svoji politiki Nemčiji
in pravijo, da so ta očitaja brez vsake
stvarne podlage in da so izšla iz popol-
noma osebnih sporov. — Obenem pravijo
„Deutsche Nachrichten“, da mora nemški
„Nationalverband“ le odobravati mirovno
politiko grofa Aerenthala napram Italiji.

Mnogo bolj pomembna, kakor ta izjava
sama pa je predzgodovina in prava vsebina
te izjave, ki vzbujajo, v resnici veliko zani-
manje v političnih krogih. Še tekom da-
šnjega večera je izjavilo več odličnih čla-
nov nemškega „Nationalverbanda“, med
njimi tudi poslanec in delegacijski predse-
dnik Dobernig, da ne soglašajo z izjavo v
„Deutsche Nachrichten“. So nekateri, ki tr-
dijo, da je članek v „Deutsche Nachrichten“
izšel naravnost iz zunanega ministrstva, s
katerim so „Deutsche Nachrichten“ v vednem
kontakta in odkoder baje dobiva ta oficijalni
organ nemškega „Nationalverbanda“ celo tudi
— subvencije.

Na eni strani pomenja torej cela zadeva
majhno sliko korupcije v nemškem „Natio-
nalverbandu“, katerega oficijalno glasilo je
plačano od raznih c. kr. uradov, na drugi
strani pa pomenja ta stvar s strani našega

zunanega ministrstva napoved boja nemške-
mu poslaniku na dunajskem dvoru, Tschirske-
mu, katerega intrige proti grofu Aerenthalu
so splošno znane v poučenih političnih kro-
gih. Govori se, da namerava grof Aerenthal,
predno odstopi, še zadati temu svojemu
nasprotniku smrtni udarec.

V političnih krogih je pobudila oca za-
deva precejšnjo senzacijo.

Diplomatska vpljudnost.

DUNAJ 22. (Izv.) Iz diplomatskih kro-
gov se odločno demantira vest, da bi bil
nemški državni tajnik v zunanjem minist-
stvu Kiderlen-Waechter posredoval v Rimu
v svrhu sklenitve miru med Italijo in Turčijo,
in se zatrjuje, da je bil ta obisk zgolj čin
vpljudnosti.

Cesar Wilhelm se ni izrazil proti po-
litični grofa Aerenthala.

DUNAJ 22. Današnji večerni listi pri-
našajo sledeče naznanilo: Pooblaščen smo
izjaviti, da vest, katero so prinesli razni
listi, da se je Nj. V. nemški cesar o priliki
svojega obiska pri knezu Fürstenbergu v
Donauessingenu pritožil proti politiki grofa
Aerenthala, ne odgovarja resnici in je po-
polnoma izmišljena.

Spor med Francijo in Italijo radi am-
pljenjenih parnikov.

PARIZ 22. Glasom neke vesti, katero
je od posebne strani dobila „Agence Havas“,
je italijanska vlada predložila francoski vladi,
naj bi se vse na spor radi zaplenjenih fran-
coskih parnikov se nanašajoča vprašanja iz-
ročilo v razsodo mirovnemu sodišču v Hagu.

Poljska maloruska upravna poga-
janja.

LVOV 22. (Izv.) Poljsko maloruske
spravne konference so dosegle v zadnjem
času precejšnje uspehe. Trdi se, da se je do-
segel glede deželnega odbora gledališkega
že skoraj popoln sporazum in da se po-
ravnavajo skoraj tudi nasprotna glede raz-
delitve deželnozbornih mandatov in da se
doseže tudi v tem oziru obe strani zadovo-
ljujejo kompromis.

Nemški krščanski socialci in minister
grof Aerenthal.

DUNAJ 22. (Izv.) Predsedstvo državno-
zbornske delegacije nemškega krščansko-
socialnega kluba bo imelo v nedeljo svojo
sejo, v kateri bo protestiralo proti očitaj, da
krščanski socialci hujkajo na vojno
proti Italiji. Krščanski socialci še niso za-
vzeli definitivnega stališča proti ministru
zunanjih zadev grofu Aerenthalu in bodo
počakali, da izpregovori grof Aerenthal v
delegaciji obširnejše o svoji politiki.

Dr. Gessmann obolel.

GENOVA 22. (Izv.) Bivši avstrijski mi-
nister javnih del dr. Gessmann je obolel
v Genovi na pljučnem emfizmu in se je
odšel zdraviti na Riviero.

Ožje volitve na Nemškem.

BEROLIN 22. (Izv.) Do 10. zvečer sta
znana samo dva izida današnjih ožjih voli-
tev. V prvem berlinskem okraju je zmagal
naprednjak Kaempf s 6 glasovi nad socialno-
demokratskim kandidatom urednikom „Vor-
waerts“, Duewellom.

V Kölnu (Köln am Rhein) se je po-
srečilo socialnim demokratom s pomočjo
drugih naprednih strank iztrgati mandat iz
rok klerikalcev, v katerih se je dosedaj
vedno nahajal kölnski mandat.

krone pod glavo; le zmučenje telesa in
duše, ga je vrglo v objem omotice, ki se
dozdeva kakor spanje.

Glej, Tomašević! kake sanje se mu
stavljajo pred dušo! Smehljaje se. Z lahko-
tnim dihanjem se mu dvigajo prsi, morda
poljubljajo prvič ustne svoje soproge, krasne
Marije srbske, ali pa morda jaha skozi ulice
Bobovca, v škrlat oblečen, s krono na glavi,
obdan od županov in dostojanstvenikov
svoje države, in poslušajo, kako ljudstvo vriska
pri njegovem pojavljanju in se mu klanja.
Toda, kaka nagla sprememba! Nasmeh zgini-
ja z njegovih ustnic, ki se začnejo naen-
krat tresti, sapa se težko izvija iz močno-
hropečih prsi, njegove usta se premikajo,
šepeta nekaj o Matijažu Korvinu in Smede-
revu, potem zopet o Bosni in Bobovcu,
čuje se ga, kako kliče iz spanja: „Matij!“
in „Marija!“ Brez dvoma sanja o dnevu,
ko je bil prvič zaveden od Matijaževih
obljub ter je zgubil doto svoje žene, srbsko
gospodstvo, in je bežal iz Smedereva pred
vojško sultana Mohameda; in zopet sanja
najbrže o zgubi bosanske krone, zopet po
obljubah istega Korvina (ki je potem obra-
čal vse sebi v korist), gnan na nevarno pot
in potem zapuščen, deloma pa tudi zaveden
vsled pregovarjanja Korvinovega poobla-
ščenca Nikolaja Modruškega; ali pa se spo-

Revizija italijansko-avstrijske meje.

INOMOST 22. (Izv.) Meseca aprila se
sestane mešana komisija sestojeca iz avstrij-
skih in italijanskih častnikov, ki bo revidi-
rala italijansko-avstrijsko mejo.

Italija si prilašča avstrijsko ozemlje.

BERN v Švici 22. (Izv.) Tukajšnji listi
poročajo velezanimivo dejstvo, da je italijan-
ska vojna uprava pred nekaj časom uvedla
v italijanskih vojaških šolah novo knjigo za
zemljepisni pouk. V tej učni knjigi in sicer
na strani 280. stoji dobesedno sledeče:

Zedinjeni Italiji spadajo po internacio-
nalnem principu tudi dežele Južna Tirolska,
Istra in Dalmacija, ki pa se nahajajo še pod
tujim gospodstvom in pod tujo upravo.

Katoliški škof predsednik akcijske
družbe.

BUDIMPEŠTA 22. (Izv.) Splošno sen-
zacijo vzbujajo dejstva, da je katoliški škof v
Stolnem Belemgradu, Prochaszka prevzel
predsedstvo neke akcijske družbe. To je
prvi slučaj, da predseduje katoliški škof ak-
cijski družbi.

Preložitve sedeža kitajske vlade.

LONDON 22. (Izv.) Iz Pekinga javljajo,
da je izjavil Juansikaj, da bi bilo dobro z
ozirom na razpoloženje, ki vlada med revo-
lucionarji, da bi se preložil sedež kitajske
vlade v Tientsin.

Državni bankerot na Kitajskem.

LONDON 22. (Izv.) „Daily Chronicle“
poroča iz Pekinga, da proglasi republikanska
vlada dne 18. februarja bankerot kitajske
države. V krogih na Kitajskem bivajočih
inozemcev se vedno močnejše pojavlja strah
pred bodočimi dogodki, ker ni izključeno,
da se razburjenost domačinov obrne proti
inozemcem.

Veliko izpreteje delavstva.

PRAGA 22. (Izv.) Danes so nakatere
praške tovarne strojev že izpole svoje de-
lavstvo. Tako je izprla tvrdka Robček 600
delavcev, tvrdka Kolben 400, tvrdka Novak
pa 100 kovačev. Ostale tovarne pa izpro
svoje delavstvo jutri, tako da bo julij zvečer
nad 10.000 delavcev v Pragi brez kruha.
Spravna pogajanja med delavci in tovarnarji
se še niso pričela.

Nezgoda nadvojvodinje Marije
Terezije.

ŽYWIEC 22. (Izv.) Zdravstveno stanje
nadvojvodinje Marije Terezije je povoljno.
Zdravstveni proces napreduje popolnoma
dobro.

Dobivanje zlata iz Veltave.

PRAGA 22. (Izv.) „Narodni Politika“
javlja, da ustanovi v bližini Prage neka fran-
coska družba posebne tovarne, v katerih se
bo s pomočjo elektrike iz veltavske vode
izločevalo zlato. — Kakor je znano vse-
buje voda reke Veltave precejšnjo množino
zlata.

Pri rokoborbi zaklan.

GRASLICE (Češko) 22. (Izv.) V vasi
Grünsberg so se vršile te dni rokoborbe.
Sinoči sta se borila neki Oton Richter in
Riedel. Riedel je kmalu premagal svojega
nasprotnika. Ta je bil vsled nasprotnikove
zmage tako razburjen, da je pograbil nož
in začel z njim mesariti svojega zmagovalca.
Tolkel je toliko čnsa po njem, da je Riedel
ves s krvjo oblit padel na tla in izdihnil.
Morila so aretirali.

minja materinega svarjenja, slutnje svoje
žene o nesreči, ali pa mu prihaja v spomin
ura proslavljanja od njiu — kdo more
vedeti to?

In zopet zadobiva njegovo lice drug
izraz, poslušam vizijam njegovih sanj. Do
sedaj sta se izražala nevolja in žalost v licu
spečega; sedaj pa je kar grozno pogledati
ga; njegova sapa se spreminja v grozno
vzdihanje, njegovi udje se tresejo, lasje se mu
ježe, z rokami maha divje in hropeč izgo-
varja z višnjevimi ustnami posamezne be-
sede: „Proč! — To nisi ti! — Pod Bela-
jem! — Smrt!“

Gotovo se mu sanja, da je grobnica v
Šutiski izpustila njegovega, tamkaj k po-
čitku spravljenege očeta, ki sedaj prihaja,
da zahteva od njega obračun in zadoščenje.

Probudil se je iz teh groznih sanj; na
pol dvignil se je na svojem ležišču, na pol
speč, pol bdeč, je zrl prestrašeno naokoli,
ne da bi mogel razločiti predmete, ki so ga
obdajali v nočni tmini.

Svež zrak je zapliljal skozi šotor, ter
hladil njegovo čelo; zvok previdnih, lahkih
korakov je bilo čuti v šotoru in blizu To-
mašičevega ležišča se je oglašil pridružen
glas: Gorje otroku, ki sprejema očetov bla-
goslov, da si ga ni vreden; temu se beseda
ljubezni in molitve spreminja v prokletstvo.

Zrakoplovba in aviatika.

PARIZ 21. Govori se, da je sklenil mi-
nister vojne mornarice Delcassé zahtevati od
parlamenta milijon frankov za organizacijo
pomorske zrakoplovbe.

SENLIS 21. Letalec Verrept se je včeraj
z dvema paserijama dvignil na svojem
monoplanu 1075 visoko in je s tem dosegel
nov svetovni rekord.

Rim 22. Državni tajnik Kiderlen-Wäch-
ter je ob 11.50 po noči odpotoval v Nem-
čijo. Na kolodvoru se je poslovil od njega
nemški poslanik pl. Jagow.

„Politična lopovščina“.

Na naša mirna, stvarna, na neoporečna
dejstva oprta izvajanja v članku „Bilanca
Goriške“ je odgovorila „Gorica“ — po
svoje, kakor že ona zna. V nje polemčnih
bojih proti nam jej je od nekdanjega ultima
ratio kaka — psovka. In čim sočnejša je psovka,
tem ponosnejše se postavlja „Gorica“ v poz-
namovalke. Ko ne more veljavno in stvarno
pobijati navedbe, pa poseza po taktiki vsa-
cega obtoženca in kriči simuliranim ogor-
čenjem: ni res! In v podkrepljenje jej služi
— psovka.

Mi pa pravimo, da se s tako sicer res
jako komodno taktiko le prostituira institu-
cija potrebnih in koristnih polemik raz-
prav. Človeku, ki je zašel v konflikt s ka-
zenskim zakonom in na zatožno klop, ni
zamere, če se poslužuje vseh sredstev in
tudi laži, da bi se rešil iz sraškega polo-
žaja. To je celo njegovo pravo, ki mu je
zakon izrecno priznava.

Ali neizmerno žalosten pojav je to, če
se kak politični faktor — in to so gotovo
javna glasila — pred forumom narodne jav-
nosti v svoji brambi radi očitaj politično-
narodne npravi ponižuje do take taktike na-
vadenih zločincev. Takovo javno glasilo kaže
le, da nima nikakega smisla ne za ugled
svojega poklica, ne za dolžno korektnost v
politični borbi, ne za veličino narodnega inte-
resa. Kajti, naj nas ločujejo še take razlike v po-
litičnem mišljenju, jedno smo dolžni tisti
stvari, ki jej moramo služiti vsi: da po-
stavljamo argument proti argumentu in da
stvarno izpodbijamo trditve drugomisljenika.
To je temeljni postulat za politične razprave,
ako naj koristijo narodovi skupnosti.

„Gorici“ pa moremo očitati s polnim
pravom, da se odteza temu temeljnemu po-
goju za vspešno politično borbo. Tu stojimo
pred alternativo: ali nima „Gorica“ prav
nikakega umevanja take dolžne korektnosti
in dostojnosti, ali pa jej je nje žurnalistična
vest tako elastična, da vedoma prekorača
meje, kjer se neuhajajo lojalna in dovoljena
sredstva politične borbe.

Prosimo čitatelje, naj le vzamejo v roko
izdaje našega lista od 6. t. m. in naj pre-
čitajo tam članek na prvem mestu: „Bilanca
Goriške“. Nijedne žaljive besede ne najdejo
tu. Mirno, stvarno je beležil članek dejstva,
ki so notorična, ker se odigravajo pred
oči vse javnosti: kako nenaravna in po-
gubna za slovensko Goriško je sedanja ko-
alicija med italijansko-liberalno in slovensko-
klerikalno stranko v deželnem zboru goriš-
kem; in kako je to koalicijo obojati tem
bolj, ker je prišlo do nje po velikem delu
le vsled osebnih navskrzi in strankarske
strasti in sebičnosti na slovenski strani.
Zabeležiti ta očitna in nepobitna dejstva

„Torej je vendar-le res!“ je zavpil To-
mašević stiskaje se povsem na zadnji kon-
ček ležišča, „mrtvi vstajajo iz groba, in mene
niso plašile samo sanje! Grozno! O, gorje
mi!“ je zahropel ter je preplašenimi očmi
zrl v šotor.

„Ti si seveda hotel v grobnici skriti
svoj umor,“ je odgovarjal oni glas, „toda
pozabil si, da te bo, skrit v tvoji notranjosti,
plašil spečega in bdečega.“

„Ah!“ se je zavedel Tomašević z dol-
gim vzdihljajem, „ti si človek, kakor jaz!“
„Da, človek sem,“ je odgovoril oni
glas, „človek, ki mu je sledil angelj mašče-
vanja tako dolgo, dokler ni maščeval
svojega kralja radi umora, izvršenega na
njem!“

„Ha, ti si lili!“ je zavpil Tomašević
in v njegovem glasu sta zvenela zlobnost
in strastno sovraštvo.

„Ali me spoznaš sedaj?“ je vprašal
lilja porogljivo. „Da, jaz sem lilja, ki je stal
poleg tebe pod Belajem, ko si izvrševal
svoj zločin. Kar spomini se, kako si prepa-
šeno bežal pred menoj iz šotora! Jaz pa
sem slišal tudi zadnje besede svojega go-
spoda in kralja, s katerim mi je naložil ma-
ščevanje; in jaz sem izvršil to dedščino, ali
ni res? — Da se nahajaš tukaj in v takem
položaju, bedni ujetnik, to je moje delo!“

PODLISTEK

Jug.

Historičen roman. — Spisal Prokop Chocholoušek
Poslovenil H. V.

IX.

Temna moč je; samo trenutoma za-
trepetajo zvezde na nebesnem svodu, in
da si sipljejo samo nekaj meglen svit na
zemljo, je vendar videti velik tabor, ki se
vije krog gore, na katere višku dviga raz-
sežen grad, kakor bi bil stkan iz megle,
svoje stolpe in utrdbe ponosno proti nebu.
V šotoru, ki mu je bil podeljen v bivališče,
leži Stefan Tomašević, nekdanji bosanski
kralj, na svojem ležišču v globokem spancu?
Spancu? Marimore spati človek, ki je z višave
slave in posvetne moči tako naenkrat zdrk-
nil, človek, kateremu so se bleščale na-
de in veliki načrti že kar pri prvem poskusu
vresničenja razpršili kakor vodni mehurčki
pri dotaknjenju; mari more spati človek, ki
mu od vse moči, od vsega njegovega
blišča, ni ostalo ničesar drugega, nego no-
tranji črv glodajoče vesti? Če more tak
človek spati, potem je seveda spal tudi
kralj Tomašević. Toda kralj ni spal na raz-
valinah svojega prostola in črepinjah svoje

smo prišli do zaključka, ki se mu ne more upirati nikdo, ki zahteva za se častno ime poštenega Slovence: naj bi na slovenski strani v interesu slovenskega dela dežele z brzdanjem strasti omogočili skupno koncentrirano postopanje slovenske delegacije v deželni zbor!

Vprašamo: more-li kdo, ki sta mu res na srcu bodočnost in napredek goriškega Slovenstva, odrekati tej zahtevi veljavnosti in opravičenosti? Pa saj jo priznava ista „Gorica“ sama v svojem odgovoru na naš članek s trditvijo, da so bili liberalci, ki so svojedobno onemogočili tako skupno delo! Če naše stališče ne bi bilo opravičeno in če se naša zahteva ne bi pokrivala s slovenskim narodnim interesom, gotovo ne bi „Gorica“ prihajala s poskusom, da krivdo na razcepljenosti v slovenskem taboru zvali na druge, ampak možno in odkrito bi govorila: mi nečemo nikake skupnosti med obema slovenskima strankama, ker ni potrebna! Ali tega „Gorica“ ni storila, dobro vedo, da bi se s tem smrtno kompromitirala pred vso pošteno slovensko javnostjo.

Ni si upala tega; vendar je svoja dolgovetna sofisticirana izvajanja zaključila s psovko, da smo se svojim člankom zagrešili politično lopovstvo! Tudi če naše trditve ne bi bile veljavne, bi bil takov izbruh še vedno znakom, da kake stopinje je podivjalo slovensko javno življenje vsled osebnih mrženj in strankarskega egoizma! Kdor ne misli tako, kakor mislim jaz, kdor ne pritrjuje vsemu, kar delam jaz, ta je — lopov! Zares komodno stališče, ko ne veš odgovoriti drugemu. Je to sicer drastična in sumarična sodba, ni pa znakom dozorelosti Slovencev za koristno in dostojno politično borbo.

Ali to pot je kmalu prišel črni petek, pravi sodni dan za „Gorico“. Ta politika slovenskega razkola in medsebojnega klanja se je vse do zadnjih dni opravičevala s potrebo brambor interesov vere in cerkve pred slovenskim liberalizmom. Toda minulo je le par dni po „Goričini“, politični lopovščini, ko je prišla z najkompetentnejega mesta, kjer gotovo vsaj tako, kakor v uredništvu „Gorice“, vedo, česa zahteva interes vere in cerkve — prišla je od knezonadskega samega enunciacija, ki nad isto politiko „Goričine“ stranke izreka najstrožjo obsodbo. Mari je tudi knez in škof goriški zagrešil politično lopovščino?

Smešni bi bili, ako bi hoteli vzbujati domnevanje, da je goriški vladika se svojo sodbo hotel dati izrazu političnemu somišljeništvu z nami! O ne! Vendar lahko rečemo, da nam je na usta kneza in škofa prišlo najlepše zadoščenje za „Goričino“ psovko.

Vemo in umejemo, da gospode v uredništvu „Gorice“ peče naše očitjanje, da jih vodita strankarska strast in egoizem. Toda zopet so imeli gospoda smolo. Nastopila je klasična priča, ki jej ravno oni pri „Gorici“ ne smejo odrekati vezanosti: oglašil se je — ljubljanski „Slovenec“.

Goriški deželni zbor

5. seja.

Gorica, 22. jan.

Začetek seje po 4. uri popoldne.

Navzoči so vsi poslanci slovenske klerikalne in italijanske liberalne stranke.

Prečitajo se došle prošnje za podpore: olespevalno in pogozdovno društvo v Bovcu, občina Sv. Križ za občinske poti, cestni odbor v Kobaridu za popravilo cest, ravno tako občine Anhovo, Libušnje in Prvačina.

Zakonski načrt o uredbi davščine od prirastka vrednosti nepremičnin se izroči juridičnemu odseku.

Druga točka dnevnega reda je bil deželni obračun za leto 1910 in 1911 in deželni proračun za l. 1912. Primankljaj za l. 1910. znaša 152.000 K in se je poravnal iz prebitkov v letih 1908 in 1909, ki so znašala 500.000 K. Za leto 1911. znaša primankljaj 523.267 K in se pokriva s še ostalimi uprav-

nimi prebitki iz l. 1908. in 1909, za ostanek pokritja pa se najame posojilo v znesku 157.000 K.

Proračun za l. 1912 izkazuje pol milijona K primankljaja, ki se pokriva z najetjem posojila. Proračun se izroči finančnemu odseku.

V zadevi načrta o saniranju deželskih financ se sklene resolucija, ki nalaga vladi, da naj prevzame deželske stroške, ki pripadajo izključno vladi (vojaški stroški) v lastno oskrbo. Ako bi se povisil projektirani davek na žganje, naj se upošteva posebno gnriška dežela.

Glede na pokritje stroškov za uravnava večjih vodnih tokov v deželi se sprejme sledeča resolucija: Ker so dobile severne dežele ogromne svote za gradnjo kanalov in ker se pri razdelitvi teh svot ni oziralo na goriško deželo, naj država prispeva na radodaren način k pokritju stroškov za uravnava Soče, Tera, Vipave in Idrijce.

Za deželno kmetijsko šolo se naproša vlado, da zviša državni prispevek od 4000 K na 20.000 K.

Za zgradbo mosta čez Kozbanjšček pri Kožbani se odobri izplačilo podpore 100 K; za zgradbo kapnice v Gorenji Brestovici se odobri kredit 2000 K; za zgradbo kapnice v Kobiljiglavu in Tupelčah se dovoli drugi obrok deželnega prispevka v znesku 2640 kron po dovršenem delu.

Občini Červinjanu se dovoli 4000 K za asanacijska dela; občini Avče za zgradbo vodovoda 4300 K, za kapnico v Gonjajah (obč. Kojško) 1500 K; za vodovod v Kozarščah 3000 K; za napajališče v Sežani 2000 K; za cesto Renče-Temnica-Zagorje 1500 K; za kapnico v St. Tomažu (občina Šjak) kredita 1000 K; za zgradbo dveh pelagrozarijev v Flumicellu in Gradišču 40.000 K; za cesto Dobrovo-St. Ferjan 38.000 K; za zajezev Tera pri Papanjanu 2750 K; za uravnava Mortezine 7700 K.

Prošnja za podporo za napravo vodnjakov v Biljah in Orehovljah se izroči tehničnemu odseku; enako prošnja za napravo kapnice v Sejmishču (obč. Stanjel) za popravilo ceste ob Makovini (obč. Skocijan) in poročilo o prezidavi cerkvice D. M. na Polju pri Bovcu. Poročilo o zvišanju deželne prispevka od 82.000 K na 200.000 K za obrežno cesto Trst-Tržič se izroči tehničnemu in finančnemu odseku.

Za občinske kapnice v Kojškem, Šmartnem, Vedrinjanu in Vipoljah se obnovi podpora v znesku 6000 K.

Pogorelecem v Logu se določi 1500 K podpore; prošnja za nadaljno podporo se izroči peticijskemu odseku.

Za izdelanje načrtov za uravnava Vipave se določi 6000 K. Za zgradbo valolomov v Gradežu se določi 10.000 K. Prošnja za podaljšanje odgojninskega prispevka (2000 K) za Josipa Rudeža se izroči šolskemu odseku. Zavodu za zavarovanje goveje živine v Mariji Celj pri Kanalu se priporoča, naj vstopi v deželni zavod za zavarovanje živine.

Deželni prispevek za pogozdovanje Krasa se zviša od 8000 K na letnih 10.000 K. S tem je bil izčrpan dnevni red, ki je obsegal 39 točk. Konec seje ob 7:30 zvečer.

Prihodnja seja v ponedeljek, dne 29. januarja, ob 4. popoldne.

HRVATSKA

Novi ban.

Zagreb, 21. jan.

Imenovanje bivšega oddelnega predstojnika Cuvaja je v vseh tukajšnjih krogih vzbudilo veliko začudenje in iznenadenje. Misli se je splošno, da bo po odstopu bana Tomašića vodil posle dalje podban Chavrak, s čemer bi kriza sicer ne bila rešena, a ne bi bila vsaj — poojstrena. Imenovanje Cuvaja pa znači največje poojstrenje krize, ker je njegovo ime tesno zvezano z režimom barona Raucha in vzbuja najžalostnejše spomine po vsem Hrvatskem. On je bil glavni zastopnik protisrbske politike — tiste najusodnejše politike med obema plemeni — in je veljal kakor resnični voditelj vlade barona Raucha. Bil je tudi v

najtesnejših zvezah s prejšnjo Frankovo stranko. Da si se ga je večkrat imenovalo kakor morebitnega naslednika bana Tomašića, se vendar ni verovalo, da bi prišlo do tega imenovanja, posebno ne v sedanjem trenutku, ko je bilo splošno mnenje, da do rešitve ogrske smešnje ostanke hrvatska kriza v stanju: status quo. Cuvajevo imenovanje bi bilo možno tolmačiti le s tem, da je najnovejša konferenca stranke prava vzbudila na Ogrskem zelo veliko vznemirjenje in da smatrajo tam Cuvaja radi njegovih prejšnjih zvez z Frankovo stranko za edinega moža, ki bi se mu utegnulo posrečiti, da razbije sedaj edinstveno stranko, katere moč postaja Madjarom zelo neprijetna. To da je edino možno tolmačenje nepričakovane imenovanja Cuvaja za bana, kajti ta mož, nima absolutno nikake nade, da bi mogel operirati s kako drugo, nego prejšnjo Frankovo stranko. Ta verzija se krije tudi v vestji, da bosta poleg znanega madjarona d.ra Spevca, znani prijatelj Frankovcev, glasoviti Accurti in bivši madjaron ter sedanji pravaš Kršnjavi imenovana za oddelna predstojnika.

Neka druga verzija pravi, da je bil Cuvaj imenovan za bana na direkten predlog Tomašića, ki se je hotel s tem maščevati nad koalicio. Omembe vredno je še, da je sedanji ban Cuvaj na zadnjih volitvah kandidiral v Požegi na programu vlade, a je podlegel kandidatu koalicio.

Odprava praznikov v Bosni.

Skandal v sarajevski stolnici.

Zdi se, da spremlja vso vladanje sedanjega papeža Pija X. neka zla usoda. More se mirno reči: da so vse odredbe pod državnim tajništvom Španca Mery del Vala dosegle drugačen efekt tudi med katoliško javnostjo, nego so to pričakovali v Rimu. Tako je tudi z najnovejšo odredbo glede odprave praznikov. Večina škofov se je poslužila dovoljene jim pravice, da v svojih škofijah — ni razglasila dotičnega breve — ja, ter pustila vse pri starem. — Nadškof dr. Stadler pa je za svojo nadškofijo odredil, da se ima te praznike odpraviti, a je dosegal čuden efekt: Verniki v Sarajevu so v cerkvi provzročili tak vršč, da župnik sploh ni mogel prečitati papeževga odloka glede odprave praznikov in je morala posredovati celo policija.

Iz Sarajeva javljajo namreč dne 22. t. m.:

Včeraj po slovesni maši je bil v tukajšnji katoliški katedrali prečitan papežev breve glede odpove praznikov. Ko je župnik začel čitati, je v nabitosti polni cerkvi izbruhnili neopisni vršč. Množica je kričala: „Ne priznamo tega ukaza! Pustite nam naše praznike! Ne dovolimo, da bi se nam jemalo naše običaje.“

Župnik je skušal pomiriti množico, a tedaj se je usulo nanj psovok proti duhovščini. Vršč je postal tak, da je morala posredovati policija. — Neki mož, ki se nikako ni hotel pomiriti, je bil tudi aretiran.

Domače vesti.

V boljše umevanje našega boja z Italijani. „Reškemu Novemu Listu“, oziroma mogočnemu knezu Luji Vojnoviću. Zaslužila sta popolnoma takega odgovora. Vsa-kogar je moralo zaboleti in srce, ko je čital kneževske globoke poklone onim, ki nas dnevno zatirajo in preganjajo in to v imenu one velike kulture, radi katere bi hotel knez, da Hrvatje in Slovenci vržemo svoje puške v koruzo in da bi se jednostavno klanjali vsemu, kar se nam predpisuje v imenu dedne kulture!

Ti ljudje, ki tako pišejo, gotovo ne poznajo naše Istre, razun onega dela, ki so ga morda videli s parnika ali iz vlaka — drugače ne bi mogli pisati tako.

Ne bo škodilo, ako navedemo par reminiscenc iz nedavno prošlih časov, reminiscenc, ki smo jih sami doživeli v sili Istre, med istrskimi sotrpini.

V imenu dedne kulture je poreški škof

Flapp pošiljal (in je menda še tako) med Hrvatje duhovnike popolnoma nezmožne jezika ljudstva. V Fontanah je bil tak slučaj. Duhovnik je bil tam eksponent dedne kulture. Poslan je bil tja s — plemenitim namenom, da poitalijanči tamošnje Hrvatje, kar se mu pa ni posrečilo. V Taru imajo laško šolo. V mestecu in njega okolici je bilo le šest laških družin. ki so pa imele v rokav poveljstvo nad vso občino! Župan, tajnik in učitelj so zapovedovali vsej občini. Ko smo svojedobno vprašali skupino kmetov za njih materinski jezik, so soglasno izjavili, da so „Istrijani“. Na naše nagovarjanje je nek svetovalec mesteca Tar izjavil, da oni niso in ne bodo nikdar Hrvatji — ker nočejo pod Hrvatsko!! Da so sicer „Slavci“, a da hrvatski ne znajo. Ko smo jim zagotavljali, da je jezik, ki ga govorijo, hrvatski, so se čudili in zmajevali z glavami! Da jih prepričamo še bolj, smo si dali prinesiti edino „slavsko“ knjigo, ki so jo imeli v hiši in to je bil hrvatski molitvenik, izdan v Zagrebu! Čitali smo kmetom nekoliko stavkov in vprašali jih, da-li so razumeli vse, kar smo čitali? Spogledovali so drug drugega. Našim dokazom se niso mogli več upirati. Izjavili so, da so zapuščena raja, da nimajo med seboj človeka, ki bi jih kaj poučil. Glede šole so priznali, da deca ne zna niti besede laški, ko gre v laško šolo in da se v prvem letu nauči le toliko, da more vsaj površno slediti učitelju!

To je sad dedne kulture, za katero se navdušujejo razni knezi! Mi se za tako kulturo, ki siloma ubija našo narodnost in naš jezik, ki naši deci naravnost onemogočuje zdrav duševni razvoj, ne moremo in nečemo navduševati — ker v slični kulturi vidimo svoj narodni grob!!! Mi tudi ne vprašujemo, kedo naj reši nas in bedne naše brate iz krempeljev teh grobokopov Slovencev. Nam je dovolj, da se nujno stori vse možno, da se rešimo teh smrtonosnih — dobrot laških velikodušnikov!

V naslodo povzdigovalcem dedne kulture naj navedemo še enega izmed tolikih konkretnih slučajev, s katerimi nas osrečujejo moderni sinovi dedne kulture. Krasicca, v bližini Buj, je prosila hrvatsko šolo. „Naši prijatelji“ so pa rekli, da samohrvatske šole ne dajo. In prosili so za dvojezično laško-hrvatsko šolo, v resnici pa so jim sigurno zapisali, da prosijo — mešane šole. Šola je bila dovoljena in sezidali so lično šolsko poslopje, nad katerim se blesti samolaški napis: Scuola popolare. Čisto hrvatska občina je dobila samolaško šolo! Na prigovore starišev se je odgovarjalo: Saj ste prosili mešano šolo, in to smo vam dali, namreč šolo za — dečke in deklice!!! Tako so ti kulturni gospodje osleparili ubogo ljudstvo: mesto dvojezične so jim dali — mešano šolo!! Nič ni pomagalo, da so stariši kleli in zahtevali hrvatske šole. S prošnjo v roki, črno na belem so jim signori dokazovali, da so jim na podlagi in s pomočjo dedne kulture — prevrtili!

V sv. Lovrencu pri Umagu se je dogodilo isto in dogodilo se je gotovo še tudi na mnogih drugih mestih. Ta in slična dela so sad one zlate dedne kulture, ki naj bi jo mi danes proslavljali! Proslavljali naj bi svoje grobokope in se ruvali med seboj, kdo je bolj liberalen in kdo bolj pobožen!

Delo, delo in ne razdiranje nam bodi pred očmi, ako hočemo, da ne bo prepozno! Podirati je lahko in to more sleherni otrok, za zidanje pa treba izvežbanih in krepkih — zidarjev! Agitator.

Do, ut des...! „Neue Freie Presse“ od minole nedelje se izpodtika v svojem kratkem poročilu o slovesnem vstoličenju ljubljanskega župana nad tem, da je novi ljubljanski župan dr. Tavčar brez ozira na navzroč sedmorico nemških zastopnikov podal svojo izjavo le v slovenskem jeziku. Ko bi nam ne bilo že več nego dovolj poznano nemško pojmovanje o enakopravnosti, bi se temu čudili; a ker nam je to pojmovanje že davno poznano, se temu ne čudimo. Bodi pa odkrito povedano, da smo se že opetovano čudili, kako je možno, da se na

PODLISTEK.

Naše gledališče.

Repriza „Charleyjeve tetke“ v nedeljo popoldne je privabila v naše gledališče vkljub lepemu popoldnevu še precej lepo število občinstva, ki se je izbornu zabavalo v kljub ne ravno najboljši uprizoritvi te burke, za katere reprizo velja v splošnem pač isto, kar smo rekli o premijeri: prepočasen vlečoč se tempo z vrzmi, v katerih igra glavno ulogo — šepetalka, in potem nekaka vidna brezbriznost, Nemec bi rekel — „Wurstigkeit“, ali naj gre cela stvar, ali pa tudi ne. To velja za skupno igro; posamezne uloge so bile, vsaj nekatero, celo znatno boljše, kakor pri premijeri, in omenjamo zlasti poveljno g. Devetaka g. Dragutinovičev ter g. Boleslavskega, dočim pa se je n. pr. pri g. Lepuševi zopet pojavil nerazumljiv, prehter govor, ki ga pri premijeri ni bilo, vsaj v taki meri ne. Na celi igri je ležala, kakor mora, nekaka „influenca“, ki upamo, izgine po primernih „zdravilih“. Opomnimo naj tudi, da ne gre, da bi se na odru smejali za oder.

V nedeljo zvečer je napolnila gledališče najstarejša opereta našega odra

„MAM' ZELLE NITOUCHE“.

Predno izpregovorimo o uprizoritvi opere same, naj pripomnimo, da je med našim gledališkim občinstvom precej ljudi, ki smatrajo za višek bontona, da prihajajo v gledališče ali med ouverturo, ali pa tudi še pozneje, ko je zastor že dvignjen, pozdravljajo in govore potem na vse konce in kraje ter motijo poslušalstvo, ki prihaja v gledališče zaradi gledališča, ne pa da bi kazalo sebe občinstvu. Ker je itak že med občinstvom ljudi, zlasti žensk, ki imajo ouverturo in predigre le za to, da se nemoteno pomenijo o svojih toaletnih in drugih skrivnostih, je čuti potem po gledališču edino le šepet, hrup in šum, a ouverturo in predigre igra orkester le za kapelnika in sam zase, niti za oder ne, kajti tudi tu so tako zaposleni, da pozabijo, kdaj je začetek dejanja, kakor n. pr. v II. dejanju v nedeljo zvečer. Naj si torej zapomnijo oni „nadalokanci“, da je višek družabne olike — točnost in nevsljiva vpludnost, ne pa motenje drugih in nadležnost.

Insenciacija operete „Mam'zelle Nitou-

che“ nam ni ugajala posebno. Nastop gojenk v prvem dejanju, zavzemajoč celo širino odra, ni bil na mestu, ker je popolnoma zakril Celestina, ki bi imel sicer priliko, da spremljač gojenke razvije svojo najlepšo karakteristično mimično igro, česar seveda pri nas ni bilo, ker Celestina ni bilo niti videti. Potem pa ti naši francoski častniki! Vsi pripadajo enemu, konjskemu polku, a toliko različnih uniform, kolikor je oseb, in razna enega samega, de Champlateauxa, nima nihče ostrog, niti major ne in tudi Deniza ne. Tu je pač nujno potrebno žrtvovati nekaj, kajti ne da se tajiti, da zagotovi večkrat fina insenciacija uspeh, dasiravno gre drugo morda bolj po ročicah kakor pa po kolesih.

Uloga Denize de Flavigny je prva operetna uloga g. ce Janove, s katero je dosegla vedno najlepši uspeh, in tako tudi v nedeljo zvečer. Zdelo se nam je pa, da ni bila razpoložena najboljšo, zlasti v prizoru pred vojašnico bi bili radi videli v njej nekoliko bolj flotnega in bolj vojaškega vojačka, ki zna s petami udariti, da zarožljajo ostroge, in ki zna tudi salutirati svojemu majorju. Pela pa je vsekakor vse hvale vredno. Celestina je najboljša uloga g. Požarja, v kateri

se je tudi tu odlikoval, kakor navadno. Svetovali bi mu le tupatam malce manj karikature. V duetu v prvem dejanju bi bil potreben nekoliko počasnejši tempo, zlasti pri onem „mjav“, da moreta Deniza in Celestina razviti tudi nekoliko tekstu primerne igre, in orkester nekaj diskretnosti. Champlateaux g. Panija bi bil lahko precej živahniji in vsakem oziru. G. Dragutinovič kot major razun nesrečne uniforme prav dober, in prav tako izboren, z isto pripombo, g. Dobčnik kot ordonanc Lorient. G. Ljubič se je poznalo, da trpi vsled influence. G. Boleslavski je kot ravnatelj gledališča bil popolnoma na svojem mestu.

Izrazitejših ženskih ulog poleg Denize ni v opereti, razun samostanske predstojnice, ki jo je podala g. Dragutinovičeva z vso primerno resnostjo in dostojanstvenostjo. G. ca Lepuševa v ulogi igralke Corine sicer dobra, le nekoliko več igre.

Zbora sta bila izredno dobra. Ne vemo, kako to, da je odpadel zbor v častniški obednici, ki se sicer poje v drugih gledališčih. Sicer pa je opereta uspela v splošnem dobro; občinstvo je bilo zadovoljno in ni šfedito z odobravanjem.

Kranjskem vedno in ob vsaki tako strogo pazi, da ne bi dali Nemcem povoda za pritožbe glede vršenja enakopravnosti. Umevno je samo ob sebi, da smo mi proti vsakemu zatiranju manjšin; torej tudi proti zatiranju nemške manjšine na Kranjskem. Ali vspricho dejstva, da ta nemška manjšina na Kranjskem znaša komaj 5%, bi bilo pač želeli, da bi toliko ena, kolikor druga slovenska stranka na Kranjskem pogledali preko meje: na Koroško in Štajersko, ter da bi pravice, ki jih uživajo kranjski Nemci, primerjali s pravicami, ki jih dovoljujejo Nemci koroškim in štajerskim Slovencem! Dosedaj n. p. nismo čuli še nikdar, da bi bil koroški ali štajerski deželni glavar govoril tudi slovenski. In vendar bi bilo to za tretjino Slovencev v obeh omenjenih pokrajinah umiljiveje, nego je to za nemško dvajsetino na Kranjskem. Kljub temu je deželni glavar dr. Susteršič v svojem nastopnem govoru govoril tudi nemški. Nikakor ne mislimo radi tega napadati osebe dr. Susteršiča, ker je ostal zvest stari tradiciji. Vprašanje pa je, da-li odgovarja dostojanstvu edinega avtonomnega deželnega zastopa, kjer imamo mi večino, in da-li odgovarja našemu narodnemu ponosu, da se brez ozira na način, kakor se postopa z našimi rojaki na Koroškem in Štajerskem, tako strogo drže načela enakopravnosti napram izginjajoči manjšini. Ves naš narodni boj se opira na zakon in umeje se, da nam mora biti zakon svet, posebno tam, kjer je njegova interpretacija v naših rokah. Vendar bi bilo povsem opravičeno, ako bi tam, kjer imamo mi v rokah vršenje zakona, njega interpretacijo nekoliko bolj prilagodili interpretaciji, ki jo dajajo temu zakonu naši narodni nasprotniki tam, kjer so oni v večini, ne pa tam, kjer so v manjšini! Dosedaj smo videli še vedno, da so Nemci povsod tam, kjer so oni v večini, tolmačili zakon tako, da nam niso dajali ničesar; tam pa, kjer smo mi v večini, ravno nasprotno. Mi pa jim dajamo vse, kar zahtevajo! To se absolutno ne da spraviti v soglasje z našim narodnim ponosom in našo narodno častjo. Zato bi bilo bratom na Kranjskem nujno priporočati, da uredijo svoje postopanje napram neznančni nemški manjšini po načelu: Do, ut des...! Dam, če mi daš! Kar vračajmo jim, kakor nam oni posojajo!

Predavanje. Jutri, v sredo, ob 7:30 zvečer, se bo vršilo prvo predavanje pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji. Predaval bo v dvorani g. Čiča tamošnji ugledni učitelj g. Ferdo Plešić o predmetu „Sola in dom“. Predavatelj bo torej razpravljal jako važno vprašanje: kako morajo stariši na vzgoji otrok delovati sporazumno z učiteljem. Radi važnosti predmeta pričakujemo obilne udeležbe od strani starišev.

Spravno pogajanje v Istri. Zastopniki obeh narodnih strank v istrskem deželnem zboru se sestanejo zopet jutri na konferenco pod predsedstvom namestnika princa Hohenlohe. V nedeljo je namestnik odpoval na Dunaj. Sodijo, da je bilo to potovanje v zvezi toliko z istrskimi pogajanj, kolikor s položajem v goriškem deželnem zboru.

Ciril-Metodov ples. Zaradi nepredvidenih zaprek se nocojšnja seja odbora za prireditev Ciril-Metodovega plesa ne vrši, temveč se vrši ista še le jutri v sredo, 24. t. m. ob 7. uri zvečer točno v prostoriš „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ (Vojašnična ulica št. 16, II. nadst.).

Predsednik. Tombola v korist podpornih zakladov NDO. Dosedaj izžrebane številke so torej po vrsti sledeče in sicer:

31, 15, 19, 43, 21, 17, 25, 30, 66, 59, 70, 72, 35, 69, 51, 44, 62, 61, 60, 58, 68, 3, 73, 5, 24, 85, 14, 65, 41, 47, 82, 29, 45, 83, 86, 6, 79, 11, 1, 39, 50, 9, 34, 20, 23, 76, 71, 4, 78, 18, 26, 46, 33, 63, 75, 10, 48, 87, 80.

Lastniki srečk, ki so zadele s temi številkami tombolo, morajo to naznaniiti odseku tombole, oziroma predsedniku istega, g. dr. Franu Brnčiču, odvetniku v Trstu, ulica Nuova 13, II. najkasneje do 25. t. m. ob 7:30 zvečer, ko se snide komisija za overovljenje srečk in izplačanje dobitkov v prostorih „Narodne delavske organizacije“ v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega 2, II. Na pozneje došle prijave se odsek za prireditvev tombole z ozirom na svoječasno izdano navodilo ne bo oziral.

Ples Hrvatov na Dunaju. Hrvatje na Dunaju prirede dne 2. februarja v hotelu „Kontinental“ sijajen reprezentacijski ples pod pokroviteljstvom generala pehote in bivšega deželnega poglavarja Bosne in Hercegovine, Marijana barona Varešanina in njegove gospe soproge, baronice Irene. V častnem odboru je čela vrsta odličnih oseb — moškega in ženskega spola — iz javnega življenja hrvatskega naroda.

Razpisani štipendiji. Razpisanih je več štipendijev za umetnike. Prošnje je vložiti do 1. februarja t. l. pri c. kr. namestništvu. V ozir se vzamejo, izvemši dijake, te samostojni umetniki.

Tržaška mala kronika.

Poskušen samomor. 22-letni privatni uradnik iz Varšave, Maks Butlov, stanujoč v ulici Squero nuovo št. 3, si je sinoči ob 7. uri v skladišču trvdke, pri kateri je uslužben, sprožil v glavo kroglo iz revolverja. Krogla pa ni predrila kosti. Pozvana zdravniška postaja ga je potem spravila v mestno bolnišnico.

Krvava igra. V neki krčmi v Miljah je sinoči večja družba igrala na karte. Med igro so se pa neki Josip Barbič, star 17 let in drugi igralci skregali. Eden poslednjih je Babiča z nožem sunil v levo stran prsi. Ranjenca so sinoči ob 8. uri prenesli v tukajšnjo mestno bolnišnico.

Samomor. V miramarskem parku so v nedeljo našli truplo lepo oblečenega človeka, starega kakih 50 let. Ta neznanec si je pognal kroglo iz revolverja v desno sence. Pri sebi ni imel nobene listine, iz česar bi se zamoglo ugotoviti njegovo identiteto. Našli so pri njem le zlato verižico s srebrno uro in 1-60 K denarja. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Justu.

Koledar in vreme. — Danes: Zoroza M. D — Jutri: Polikarp šk. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne — Cels. — Vreme včeraj: deževno, megleno. Vremenska napoved za Primorsko: Deževno. Temperatura malo spremenjena. Vztočni vetrovi.

Izpred sodišča.

Štirinajst dni brez kave zaradi... kave in čaja.

Včeraj predpoludne sta sedeli pred sodniki Marija Devescovi in Margarita Martincich — prva 36, druga pa 40-letna —, ki sta bili obtoženi, da sta v skladiščih trvdke H. Hausbrandt v svobodni luki ukradli večjo množino čaja in kave.

Ženici, ki sta sestri, sta delali pri trvdki Hausbrandt; in sicer Marija Devescovi pri čiščenju kave, a Margarita Martincich pri čiščenju čaja. Nekega dne meseca novembra m. l. so pa redarji neki deklici, ki je bila prinesla obed obema obtoženkama, pri odhodu iz svobodne luke našli v torbi 2½ kg kave in 3 pakete čaja. Deklica je povedala, da ji je dala kavo Marija Devescovi, a čaj Margarita Martincich. Obtoženki sta bili na to aretovani in je bila v njih stanovaljnih potem izvršena hišna preiskava. Vsepeh te preiskave je bil, da se je na stanovanju ene našlo kakih 7—8 kg kave, a na stanovanju druge nekoliko kilogramov kave in 17 paketov čaja. Vse to sta odnesli iz skladišča trvdke Hausbrandt. Ker je pa gospod Herman Hausbrandt izjavil, da mu je večkrat po malem zmanjkovalo blago iz skladišča, se je tudi to pripisalo na rovaš obeh obtoženek ter ja je drž. pravdnštvo obtožilo obtožena tatvina, izvršene skupno za preko 200 K.

Na včerajšnji razpravi je Marija Devescovi trdila, da je ukradla le ona 2½ kg kave, ki so jo našli v torbi deklice. Ostalo kavo da so ji darovali težaki, ki so delali pri trvdki.

Margarita Martincich je pa trdila, da je ves čaj, ki so ga našli na njenem stanovanju, kakor tudi onega, ki so ga našli v torbi, dobila v dar od težakov, in sicer po 3, po 4 pakete h kratu.

Pozor tamburaška in pevska društva! Naročajte za zabave novo izišle šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuplete) s spremljevanjem tamburice ali glasovirja in nove tamburaške partiture Stahuljaka, Hruze, Farkaša, Machača itd. pri prvi siskaki rukotvornici tamburic, I. Stjepušin, Sisak.

Za zgodne otroke

Pri prehranjevanju in odganjanju predčasno rojenih otrok, je treba postopati posebno skrbno. Tu se maščuje vsaka napaka in vsaka zamuda. Ravno za take otroke je SCOTT-ova emulzija iz ribjega olja, ako jemljejo v zadostnih množinah, pravi blagoslov.

Scottova emulzija

pospešuje v taki meri razvoj takih zgodnjih otrok, da po nekolikem času zopet dobijo cvetočo zunanost, in se ne razločujejo od drugih otrok, kar se tiče moči telesa in okostja. SCOTT-ova emulzija je zelo lahko prebavljiva in tako okusna, da jo celo dojenec zavžije rad, ne da bi se branil, in jo dobro prenese.

Pri nakupu naj se izrecno zahteva Scottova emulzija znamka „SCOTT“, ki je 35 let upeljana, jamči za uspeh in učinek.

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. — Dobiva se v vseh lekarnah.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
 PO ZMERNIM CENAH
RAFAELE ITALIA
 TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dr. J. Matouška

primarija — Kromeriž

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Predpisal sem ŽELEZNATO KINA VINA SERRAVALLO v prvi vrsti nevrastenčnim bolnikom, ki so se pritoževali o metenju želodca. V relativno kratkem času se je pojavil apetit, boljše prebavljanje in hitra vspostava telesa, tako da jaz lahko priporočam Vaše zdravilo, ki se je dobro izkazalo v sličnih slučajih.

KROMERIŽ, 23. marca 1910.

Dr. J. MATOUŠEK.

Pozor Slovenci!

Nov veliki dohod moških, deških in otroških oblek za poletje. Velikanski izbor blaga za obleke po meri po cenah brez konkurence v dobroznani trgovini

„ALLA CITTA' DI TRIESTE“

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Obleke za moške iz blaga od K 13—48
 Obleke „ „ platna „ 4—18
 Obleke za dečke iz blaga od K 10—28
 Obleke „ „ platna „ 6—12

Velik izbor oblek za otroke od K 2-14—14

Zaloga hlač, srajc, delavskih srajc itd. itd.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Odlikovana pekarna in slaščičarna VINKO SKERK - TRST

Trikat na dan svež kruh. Prodaja vsakovrtnih bliskotov, posebno za čaj in bombonov. Sprejema naročila vsakovrtnih tort, kroat in vse predmete za peči. Najfinejša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Piva inozemna vina in likeri v steklenicah. Bezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdeluje igleniškim električnim strojem.

UMETNI ZOBJE

Plombliranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina št. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in špecialist za kožne in vodne (splošne) bolezni: 11 ½ — 1. —

Bogomil Pino

= = urar in zlatar = =

Trst, ulica Vincenzo

Beilini št. 13

nasproti cerkvi sv. Antona novoga

Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhonov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah

Trebuševino, gnjat, slanino, klobase

5 kg po pošti kron 6-84.

Govedino, teletino ali svinjino

5 kg K 5-84 — pošilja franko po povzetju

SAFFAR ETEL

OGRSKO - Herincse št. 167 - OGRSKO.

SAMUEL DUBINSKY, Trst, ulica Campanile 10.

Manufakturno blago, konfekcije in čevlji

za dame, gospe in otroke.

NA DEBELO IN NA DROBNO.

JAKO UGODNE CENE.

Prva primorska tvornica za lesne izdelke z vodno silo

trvdke A. KRIZNIČ :: ob kolodvoru Podmelec

SPREJEMA V IZVRŠITEV:

vse v stavbeno mizarsko stroko spadajoče izdelke za HIŠE, VILE, SOLE, BOLNIŠNICE, CERKVE, JAVNA POSLOPIJA itd. kakor: OKNA, VRATA, PODOVE, PORTALE; popolne opreme LJUDSKIH ŠOL, ŠOLSKIE KLOPI po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno. — Zahtevajte vzorce in cene.

Parketna tvornica opremljena z najnov. stroji nudi parketne deske iz hrast. in bukovoga lesa. Postrežba takojšnja za vsako množino!

Strugarski oddelk nudi vse v strugarsko stroko spadajoče izdelke. — JAMSTVO!

Vsa dela se solidno in strokovnjaško izvedena. — Obisk strokovnjaka

interesentom brezplačen.

339

Vsaka gospodinja

katera želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega“ : F r a n c k a : s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni.

Ta izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno, izborna kuhinja in budjejoško pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza : Caserma)

Priča Herman Hausbrandt je povedal, da je bil dobil anonimno pismo, s katerim se ga je obveščalo, da se v njegovih skladiščih krađe. On je na to obvestil policijo, ki je vsled tega uvedla posebno pažnjo: na ta način se je prišlo na sled obtoženkam.

Leta 1910 mu je — glasom bilance — zmanjkalo na ta način za 4000 kron blaga. A leta 1910 ni nobena obtoženka delala prijem. Za minolo leto 1911 pa ne more povedati če mu je kaj in koliko blaga mu je zmanjkalo, ker ni še napravil bilance.

Bile so zaslišane še štiri priče, ki pa niso povedale nič posebnega.

Vrednost vsega blaga, ki so ga našli v posesi obtoženke, je sodišče cenilo na 60 K 42 stot.

Državni pravdnik je zahteval, da se obe obtoženki obsodita radi zločina tatvine, ker pri njima najdeno blago presega vrednost 50 kron in ker sta one to tatvino izvršili skupno.

Branitelj je pa pobijal prvič trditev, da vrednost blaga presega 50 kron, ker je oškodovanec podal glede blaga cene, po katerih bi bil blago prodal, in ne onih, po katerih je blago kupil; in drugič trditev, da je bila tatvina izvršena skupno, kar ni bilo nikakor dokazano.

In sodišče je res obsodilo Marijo Devescovi in Margarito Martincich le za prestopke tatvine (izvršene posamezno, vsaka za-se) vsako na dva tedna zapora.

In tako boste ženci zaradi kave in zaradi čaja štirinajst dni v zaporu, kjer ne bosta dobivali ne kave ne čaja.

Pred okrajnim sodnikom dr. om. Ventralla se je večer vršila tudi razprava proti železničarjem Zorku Trbežnik, Alojzju Priblik in Josipu Saligol. Ker je pa branitelj dr. Jomandi predlagal neke nove priče in sodnik predlog vprejel, je bila razprava odgojena.

Nekoliko poročila o tej razpravi priobimo jutri.

Društvene vesti.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes imajo pevsko vajo I. in II. bas, tenorji imajo vajo v petek. Prosim polnoštevilno udeležbo. Pevovodja.

Pevsko društvo „Slovan“ v Padriču bo imelo v nedeljo, dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v prostorih gostilne g. Martina Grigla. Po končanem zborovanju se vrši pevski večer.

V soboto, dne 27. t. m. se bo vršil v veliki dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ plesni venček pevskega društva „Trst“. Ples bo vodil g. prof. I. Umek. Na vspeh so: kotiljon, vijolični valček, šaljiva pošta, srečolov itd. Ples prične ob 9. uri zvečer. Vstopnina za gospode 1 krono, za dame 60 stot. P. n. gg. člani so vstopnino prosti.

Ruski kružok ima svojo odborovo sejo danes točno ob 7-15 zvečer v „Slovanski čitalnici“.

Veliki maskirani ples šentjakobške mladine se bo vršil tudi letos, kakor običajno, na pustno soboto. Ta lepa prireditev je privabila vsako leto večje število občinstva; upamo torej, da letošnja vdeležba še nadkrili lansko. C. M. Družba ima vedno večje izdatke; zato mora že rodoljubni namen privabiti vse, kar rodoljubno čuti. Letos bomo zopet imeli neko novost na tem plesu in sicer krasen balet. Več prihodnje dni.

Danes torek ob 8. zvečer pevka vaja v čitalnici pri Sv. Jakobu. Gg. pevci so vabljani k polnoštevilni udeležbi. Sprejemajo se novi pevci.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

XXX. redni občni zbor se bo vršil v torek 30. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav brata staroste. 2. Poročilo tajnika, blagajnika, načelnika in preglednikov. 3. Volitev staroste, odbora, preglednikov in zastopnikov v Tržaško župo. 4. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor ne glede na število prisotnih članov. — Na zdar! Odbor.

Odborova seja se bo vršila danes v torek 23. t. m. ob 8¹/₂ uri zvečer v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila odbornikov za redni občni zbor. 2. Slučajnosti.

Občni zbor „Ribiške zadruge v sv. Križu, registrovane zadruge z omejenim jamstvom“. Vsled odborovega sklepa z dne 14. januarja 1912 sklicuje se občni zbor na dan 27. januarja t. l. ob 6. in pol uri zvečer v prostorih g. Bizina v sv. Križu. —

Dnevni red: 1. Otvoritev občnega zbora po predsedniku. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorništvu. 5. Volitev vodstva in nadzorništvu. 6. Nasveti in predlogi.

Ribiči ob obrežju jadranskega morja tržaške okolice iz sv. Križa, Nabrežine, Kontovela, Proseka in Barkovlj so vabljani na ta občni zbor, da bodo deležni razprav o tej velepotrebni zadruzi. Na občnem zboru glasujejo samo člani; sprejemajo se pa novi udje. Za vodstvo: Ivan Štefančič, predsednik.

Nar. del. organizacija.

— Danes v torek ob 8. uri zvečer se vrši sestanek pevcev v društvenih prostorih ulica Sv. Franciška Asiškega št. 2, II. nad. Novi pevci dobrodošli.

— Članke NDO so naprošene, da pridejo še tekom tega tedna po svoje članske knjižice. To pa zato, da se bo mogla na društvenih prireditvah vsaka članica izkazati s to knjižico.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Danes prvič toliko pričakovana predstava Verdijeve opere „Otello“. Obeta se krasen umetniški užitek.

Jutri, v sredo, zvečer zadnjič „Aida“ ob znižanih cenah.

EDEN. Varijetetna predstava. Zanimiv program.

DAROV!

— Podružnici sv. Cirila in Metoda na Vrbelci je daroval svetoivanski cerkveni pevski zbor 5 kron. — Hvala!

— V gostilni g. Rošer nabrala vesela družba 12. t. m. K 7—, v gostilni gosp. Obersnel v Divači so nabrali K 5—; skupaj K 12—, vse za podružnico Ciril-Metodove družbe. Denar hrani uprava.

MALI GELASI

MALI GELASI se računajo po 4 stot. besede. Masno tiskane besede se računajo kakor val. Najmanjša priložnost znaša 40 stot. Plača se takoj in ner. oddelku.

Odda se soba v najem (1 posteljo). Ulica Giuliana št. 29, II. nad. vrata štev. 10. 185

Ženitbena ponudba. — Državni poduradnik 29 let star, se želi v svrhu ženitbe seznaniti z gospodično ne iz pod 19 let staro, ki ima nekoliko premoženja. Le rene ponudbe je pisati pod naslovom „Srečen dom“, pošlati lešče. glavna pošta, Trst. 162

Gospodična s primerno doto, želi xnanja z gospodom v državni službi — Starost 30—50 let. — Ponudbe pod „Vera“ glavna pošta, Trst. 163

Slovenci! Ali še zdaj ne veste, da je edini vaš fotograf ANTON JERKIČ? Trst, via delle Poste 10. — Gorica, gosposka ul. 7.

Pertorose. Dvored skoraj nov, tri sobe s pohištvo, kuhinja, vrt, sadno drevje, studenica, v bližini kopelji. polnočno, se prida takoj. Naslov pri inser. oddelku Edinosti. 14

Išče mizarški delavec. — Naslov: Sv. Mar. Magd. zgornja, gostilna pri Tirocu. 177

Na prodaj je 150 metrov bukovih drv, jako ugodna prilika za peke ali za zalagatelje drv. — Obrniti se do Alojzija Žvokel, Gornja Branica, p. Štanjel na Krasu. 178

Išče se 15—20 letno pestunjo. Trg San Francesco d'Assisi 8. pri vratarju. 179

Mladenič vešč v govoru in pisavi slovenskega, hrvaškega in malo nemškega jezika, išče službo v trgovini. — Prijazne ponudbe pod „Pridnost št. 26“ glavna pošta, Trst. 181

Mlad uradnik, vešč italijanskega, nemškega, slovenskega in hrvaškega jezika v govoru in pisavi bi rad delal v prostih urah brezplačno v bančnem uradu. — Ponudbe na inseratni oddelku Edinosti pod „Pridnost“ 183

Lepo stanovanje, 2 sobi, sobica, kuhinja, popolen komfort, 43 kron na mesec stanarine. Stanovanje je pripravno za dve družini. Polovico sem že oddal za 32 kron, za ostalih 11 kron dobi se lepo sobo, sobico, vodo, prostor za sušnje perila. V sobi je eleganten štedilnik. Radi odpotovanja oddam celo stanovanje onemu, ki kupi pohištvo sobe in kuhinje. Vse je moderno, čisto, kakor novo. Kdor se hoče oženiti, mu ni treba kupiti ničesar. Naslov pri inseratni oddelku Edinosti. 184

Squadrani & Buda urar, zlatar, delavnik. Kupuje in prodaja zlato. Izvršuje vsaktero delo furarske in zlatarske stroke. Trst, ul. Scallinata št. 1.

Velika vinska klet

dvoršče Gorjup - OPČINE - dvorišče Gorjup
Prodaja se najmanj 56 litrov.

Istrski teran po 56 vin. liter
Kraški teran " 76 " "
Belo Risling " 52 " "
Burgundsko belo " 68 " "
Pristna žganja K 1'40 " "

Žganje se pošilja tudi 5 litrov v botliškah.

Posilja se po povzetju.

Josip Sosič št. 176.

Najboljše in najcenejše gorivo

Briquettes znam. „Klara“

Izključna zaloga SILVIO MALOSI

Trst, ulica Gelsi šte. 3

TELEFON 18-89.

Cena: K 4 50 — 100 kilogramov

z dostavljenjem franko

Izjava.

Spodaj podpisani odbor naznanja p. n. trgovcem, da so gospodu Josipu Bobek, dosedanemu knjigovodji in pooblaščenca „Konsumnega društva“ v Ricmanjih odvzete vse pravice do kakoršnihkoli poslov, tičočih se „Konsumnega društva“ v Ricmanjih.

RICMANJE, dne 20. I. 1912.

ODBOR

„Konsumnega društva“ v Ricmanjih.

Nova: čevljarska: delavnica

Ignac Žiberna

Piazza Sansovino 8 (na zgornjo stran predora Montuza)

Izdeluje in popravlja vsakovrstna obuvanja za moške, ženske in otroke; sprejema naročila po meri.

DELO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

KROMPIR

(hrastovci)

kron 13 za 100 kg prodaja se od 100 kg naprej v zalogi

Via della Zonta 7.

Nova trgovina

olja, kisa, mila, sode in vseh drugih potrebščin za perico.

Prodaja sveč, žigic itd.

Trst, ul. Sette Fontane 7

blizu zaloge materijala za stavbe.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, porvnikov vseh kakovosti. — Specijalita v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

Grenčica Augusto Dell' Agnolo

Edini preparat iz zdravilnih rastlin.

Tovarna: Trst, ul. Farneto 36.

Upliva ugodno na živčevje; učinkuje proti težkemu prebavljanju, bolečinam in žganju v želodcu itd.

Ta grenčica je analizovana od c. k. instituta v Gradcu, odlikovana na razstavah v Rimu in Parizu z zlato kolajno in zasl. križcem. Vprašajte po vseh lokalih samo po grenčici Augusto Dell' Agnolo in pazite skrbno na buteljko, da lahko protestujete proti vsaki prevari in ponarejenju. Ne pustite se pregovoriti, da bi kupili druge, ker obvaruje samo grenčica Augusto Dell' Agnolo pred kolero.

ANTON SANCIN, Škedenj 302

(pri lekarni)

priporoča slav. občinstvu svojo

(pri lekarni)

novo trgovino manufakturnega blaga

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA RARIERA VECCHIA 52. 10 (NASPROT KLADNICE GATE)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago iz vrstne in cene zmerne.